

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

Виходить о годині 7. рано.

ПЕРЕДПЛАТА:

Місячно в іраю 1000 М
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голландії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швейцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:

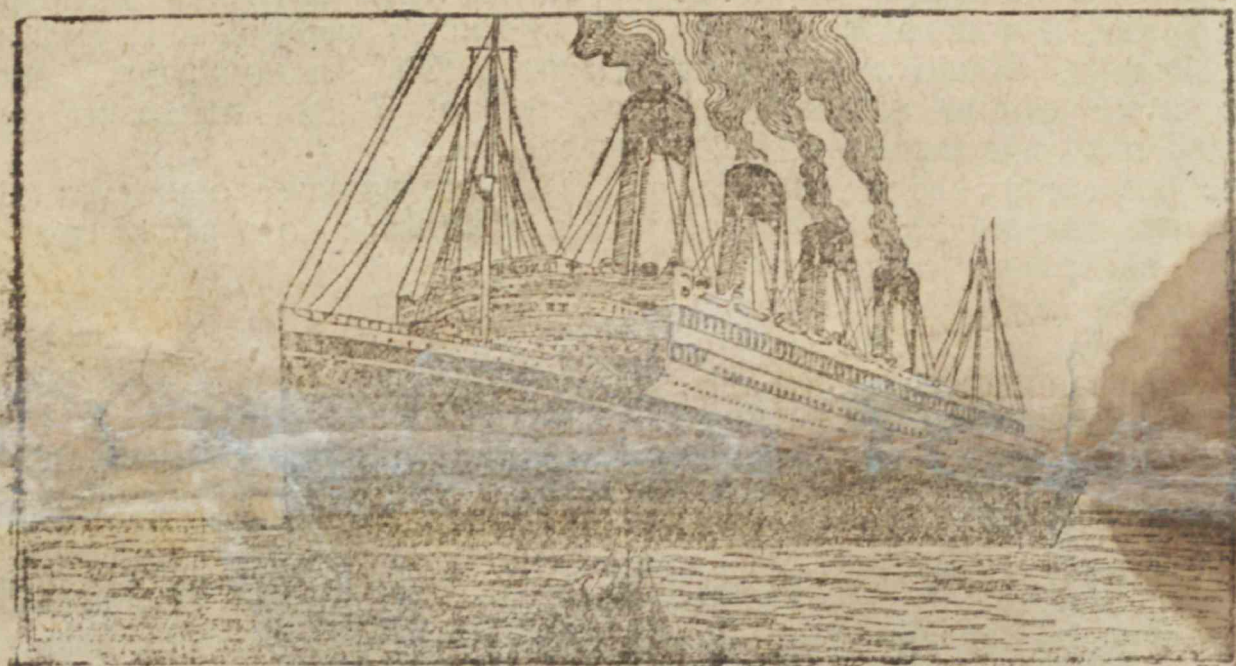
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 50 М., в „Написанім“, в „Оповістках“ і некрологів 75 М. Між новинками і в редакційній частині 150 М., на першій сторінці 200 М. За дрібні оголошення 15 М від слова: товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорожче.

Один прим. 40 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

ЖАР?!

розв'язку цього загадочного слова подасть незадовго „Громадський Вістник“.



„Olympic“ 46.439 тон.

Емігранти позір!!

Початок еміграції до Америки.

КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО

„WHITE STAR LINE“

у Львові, вул. Городецька ч. 36.

подає до відома інтересованим, що еміграція до Америки починається з днем 1-го червня с. р. Американський консулят у Варшаві в назначенім речинні починає видавати віза з правом візду польським і російським горбжанам на територію Сполучених Держав Північної Америки. Рівнож Староста почнуть видавати заграничні паспорти і прольонгувати попередньо виставлені заграничні паспорти,

НАШЕ БЮРО „WHITE STAR LINE“

у Львові, вул. Городецька ч. 36.

содержало ряд найновіших інструкцій що до еміграції до Америки і начало продажу корабельних карт, а тим самим інтересовані особи можуть зголошуватися до нашого бюро для засягнення інформацій, яких уділяємо радо і даром, як також купно корабельних карт на перезд кораблями нашого корабельного Товариства, яке має найбільші в світі і збудовані після останніх технічних уліпшень, а то:

„OLYMPIC“ — 46.439 тон. „MAJESTIC“ — 56.000 тин. „HOMERIC“ — 33.526 тон і багато інших великих кораблів.

Переїзд кораблями нашого корабельного Товариства **треває лише 5 днів!**

„WHITE STAR LINE“

Львів, Городецька 36.

Складайте жертви на голодуючих в Україні!

Львів, 27. мая 1922.

Східні границі Польщі на Генуєнській конференції в несплатним освітленню.

Щойно поволі вилазить шило з мішка. Ви-яснюється, чому польська преса в один тон пи-сала про успіхи дипломатичних за-ходів Скірмунта в Генуї.

„Курер Львовскі“ з 26. мая по-дає: „Газети т. зв. народові, що так іритуються на висилку коштом держави до Генуї денників „не-народових“ (Еренберга, Познера, Рознера і Бопре), може поінформу-ють своїх читачів, що також „вла-сні“ депеші „Газети Варшавської“, „Поранної“ і ин. заплачені держа-вою. А п. Таргонські, управитель пресового бюро при мін. загранич-них справ, якщо був би менше ди-скретний, міг би може сказати, чи плачено тільки за депеші“.

Вимовні інформації. Ціле освіт-лення виходить польської дипло-матичної державою. За сла-ву Скірмунта взяли за-вжди і ліві публіцисти.

„Курер Львовскі“ про ці успіхи пи-ше:

„Більше генуєнської конференції загалом убогий, а для Польщі зо-крема некорисний, якщо візьметься під увагу цілість політичних подій, зв'язаних посередно чи безпосеред-но з конференцією. П. Скірмунт взяв-ся до приготування конференції з окремим розмахом: „забезпечився“ на півночі і полудні, тобто у малої антанті і балтійських держав, а від-так поїхав перед конференцією до Парижа і Лондону, щоб підгото-вити ґрунт для визнання наших східних границь“.

Ніхто не очікував від генуєн-ської конференції великих успіхів на полі господарської відбудови Європи, а головню Росії. Що руй-нувалося основно протягом ряду літ, не можна відбудувати протягом місяців. Лекше було знищити Ро-сію, як відбудувати. Тому Польща прив'язувала вагу до генуєнської конференції, бо сподівалася позитивного поладнання при тій нагоді політичних справ, в першій мірі санкцій для своїх східних границь. В цім ріжнилося становище Польщі від Франції, для якої найліпшим вислідом взагалі здавався негатив-ний вислід, чим і скінчилося.

Господарська відбудова східної Європи вимагала безоглядної по-передної стабілізації політичних відносин, тобто визнання риського договору, бо годі завести госпа-дарський лад там, де зі становища міжнародного — не має політич-ного ладу. Міжтим як скінчилася акція наших дипломатів на Заході відносно визнання наших східних границь? Ми понесли на цім полі повну поразку, так, що справа сьогодні стоїть гірше, ніж перед шести місяцями. Відома річ, що п. Скірмунт говорив перед Генуєю про наші границі в Парижі і Лондоні. В одній і дру-

гій столиці збуто його чемними за-гальниками, що зовсім не перешко-дило поширюванню півофіційних поголосок, що „справа наших схід-них границь стоїть знаменито“. П. Скірмунт, захоплений своїми у-спіхами, вислав перед Генуєю ноту до головних держав і покликую-чись на § 87 версайського дого-вору, просив о визнання наших східних границь. На цю ноту від-повіла Франція дуже прихильно, коли ходить о ... слова, а що вже торкається самого визнання гра-ниць, обіцяла порозумітися зі союзниками. Тобто відмовна від-повідь. Ще гірша відповідь Англії, бо вона тільки потвердила дору-чення ноти польського уряду.

Отже ноти п. Скірмунта до го-ловних держав були не тільки не-вдатні і без вислуду, а є вони ще й нечуваною диплома-тичною похибкою. Таких нот не висилається без певности прихильної відповіді.

П. Скірмунт сам, з власної іні-ціятиви, без нічийого напору, ви-добув на дневний порядок справу § 87 версайського договору, який признає великодержавам право о-значити наші східні границі. П. Скірмунт стрілив легкодушно в пліт, дістав науку навіть з боку Франції і дав Л. Джорджови мо-ральне право підчас генуєнської конференції говорити, що всі гра-ниці між Балтиком і Чорним Мо-рем очікують унормовання. Немов для підчеркнення цієї справи Л. Джордж відновив справу Східної Галичини і Литви на конференції запрошуючих держав, яка передала її політичній підкомісії, а коли ця підкомісія зрезигнувала з розгля-дування цієї справи, ми відіткнули свободно і визнали це за „вели-чезний успіх“ польської диплома-тії. Розпочали акцію в напрямі позитивного визнання наших східних границь — а вкнці признали за щастя, що цієї справи взагалі не розглядувано. Таких успіхів не можемо бажати тільки нашим ворогам.

Отже на тлі генуєнської кон-ференції справа визнання наших границь не тільки не посунулася вперед, а навпаки — нота Скір-мунта її забавила і заострила, бо через фатальну польську ініціативу зробила її актуальною до якого-небудь розглядування“.

Дальше автор статті (кореспон-денції з Варшави) говорить про німецько-російський договір в Ра-палло, називаючи його прямо смертельно небезпечним для Поль-щі. Фінляндський сойм не ратифі-кував варшавського договору, на-слідком чого упав міністер загр. справ Гольсті (прихильник Польщі). Латвія і Естонія заховуються та-ємничо — і можна очікувати з їх боку несподіванок. Під тягарем до-говору в Рапалло розлітається балтійська антанта.

Очевидно, про убогість вислі-дів генуєнської конференції „К. Л.“

говорить передчасно. На неї можна дивитися виключно як на початок гри, якої продовження via Гага буде йти далі. І буде йти не тільки під ярко зарисованим кутом розбіжності інтересів Франції та Англії, але й боротьби між двома світами: старою Європою і скомпромітованим, ослабленим в своїй боєвості, комуністичним Сходом, який опинився над берегом пропа-

сти. Налаштовання правильних взаємин між цими двома світами може бути тільки передишкою і для одної і для другої сторони. Провал більшовизму на Сході зразу штовхнув би європейську політику по лінії, яка зазначилася в Генуї.

А на цій лінії може бути місце для Польщі тільки в етнографічних границях.

На допомогу голодній Україні!

„Архієпархіальні Відомості“, орган львівської архієпископії, містить в числі з 27. ц. м. такий по-клик:

На Великій Україні голод. Люде людей ідять, — брат брата, родичі дітей своїх — діти родичів трупи зідають. Що живе, борониться перед голодовою смертю. Ось до чого дійшла під чужим правлінням ця — здавалось невичерпана скарбниця збіжжя, пшениці муки, як сонце. Гине великий розкішний нарід, рідний наш нарід. Гине як скошена трава дітвора українська. Її скомління світ почув, а нас воно било огняними батогами вже від двох літ, било серце наше.

Та ми мовчали, бо — здавалось — нема у нас спромоги їм як небудь допомогти. Ми ж самі виго-лоджені! Та одначе! Як небудь — а допомогти треба! Сеж рідні наші. А що у нас нема зайвого гроша — так допоможім їм власним голодом! Получім релігійний вчинок посту з національною жертвою. В задушну суботу перед Зеленими Святами — хто здоров і може не

візьме навіть сухого куска хліба до уст. І піст сей жертвуймо за душі в чистилищі. А то що нас коштує удержання на той один день, жертвуймо на голодуючих на Великій Україні.

Гроші зібрані з того дня перешлемо через міжнародний Червоний Хрест на Велику Україну — як дар братньої любови в горю їх.

Митрополитий Ординаріат горячо поручає Духовенству, щоби народови зясувало у проповіді вагу сього дня, яко дня жертви брата для брата і зянулося збіркою того гроша і висилкою до „Дністра“ на вкладкову книжочку ч. 13.380 під кличем „Голодні голодним“.

**Кожда Українець і
кожда Українка -
повинні стати чле-
нами Товариства
„ПРОСВІТА“.**

1-3 Річна вплата 240 Мп.

Велика Україна.

Кривава розправа в Умані.

„Русспресс“ доносить: В околицях Уманя була розміщена по селах 1-ша бригада 15-тої сов. дивізії кінноти. Поміж поодинокими ескадронами і штабом бригади не було ніякого зв'язку. Цим покористувались повстанці одного відділу, оперуючого в околиці Уманя і одночасно напали на розкинені по селах ескадрони. Напад виконано так несподівано, що червоноармійці не могли оборонитися. Повстанці вирізали усі відділи і захопили їх зброю і муніцію. В склад цієї бригади м. и. входив ескадрон Галичан. Ко-

манданта бригади Боричевського за легководне відношення до своїх обов'язків віддано під суд і засуджено на 10 літ тюрми в концетраційнім таборі.

Махнівці на Київщині.

В київській губернії, в області Богуславки відновились діяльність махнівських відділів („Робочий“ ч. 62).

Голод, холера, тиф.

Совітське радіо доносить, що на протязі одного тижня зібрано в Одесі 373 трупів померлих від голоду. За три дні записано 42 нових

занедужань на холеру. Від холери померло 14 осіб.

В Єлисаветгородському повіті припинено ревізіцію церковних цінностей, бо члени „комісії по ізяттю“ занедужали на холеру або тиф.

Діяльність віденського комітету допомоги голодуючим.

Оснований у Відні український комітет допомоги голодуючим на

Вел. Україні розвиває оживлену діяльність. Висилається посилки на В. Україну. В праці беруть участь особи різних політичних напрямків.

(Рпр.)

**Присилайте жертви на будову
пам'ятника ІВАНА ФРАН-
КА до Краєвого Союзу Кредитового Львів, Ринка 10., ч. вил.
ни. 40.000.**

Справа Східної Галичини.

Пляни польського уряду.

Досі було так, що скільки разів видагнено на міжнародній арені справу Східної Галичини, стільки разів займалися нею польський уряд і польська преса. Подібне явище викликав і останній виступ Льюїса Джорджа на генуєнській конференції в справі Східної Галичини. Тим разом — як пишуть польські денники — польський уряд плянує мабуть якусь „автономію“ для Східної Галичини. На найближчій засіданню польського союму на деннім порядку знаходиться також нагальний внесок П. П. С. в справі автономії для Східної Галичини. В польських політичних колах панує з того приводу переконання, що в тій справі забере голос прем'єр Поніковські і зложить урядову заяву.

Справі Східної Галичини присвячує впливовий варшавський орган „Кур'єр Поранни“ вступну статтю, в якій між ин. домагається від відповідальних польських чинників: союму і уряду, її поладження.

Положення, в якому знаходиться під цю пору східно-галицьке питання, характеризує згаданий часопис так: Ухвалення перед дуже давним часом плягонічної резолюції до уряду, вичерпало цілковито цю справу нашої (польської) суверенної політичної думки, хоча не поспуло справі вперед. Видавалось би, що польська влада йде по лінії стрімголовної політики поль-

ського націоналізму, який протікає, муючи не роблення нічого в цій справі вважав, що найліпшою політикою є бездіяльність, піднесена до засади: „якось то буде“.

Дальше пише „К. П.“, що польський уряд не може викликати враження, що він занебдує щонебудь зі страху перед нагінкою націоналістичної преси, яка гнівається на кожний творчий почин уряду, і думає, що внесок ППС. в справі внутрішнього устрою Східної Галичини дасть у второк нагоду до дискусії, в якій повинна зм'якшитися політика діла з націоналістичною безплідністю. Польща — пише далі „К. П.“ — мусить поладити справу Східної Галичини можливо добре й можливо скоро, щоби предложити західним великодержавам готовий фактичний плян, а не чекати, аж вони знову спробують накинати Польщі власну концепцію. Цю польську концепцію згаданий денник представляє собі так, що належить заспокоїти культурні й національні змагання „малоруської людності“, щоби прив'язати її до польської державности.

Те все нутуємо очевидно тільки з денникарського обов'язку.

**При зміні адреси просимо не
збувати пошти і поперед-
ню свою адресу.**

Французька преса і Сх. Галичина.

(Як відбулося у французькій пресі видвиження справи Сх. Галичини.)

Париж, 13. мая 1922.

„L' Ere Nouvelle“ з 10. мая містить статтю бельгійського професора Августина Гамона на тему роземного пакту; сей висказується, що в Евр пі є багато невіршених питань, які мусять бути поладжені перед закінченням сього договору. Ось инр. питання Русинів Східної Галичини. Їх мова і обичаї тіж самі, що в Українців. Прилучено, їх до Польщі проти їх волі.

Вони бажать обелнання з Українською Радянською Республікою (І), котра входить в склад всеросійської федерації. Ясно, що більшовики не можуть підписати пакту, поки польсько-українська границя не буде справлена по волі населення“.

„Le Temps“ з 11. мая доносить з Генуї: Делегати запрошуючих держав зібралися сьогодні (10. V.) о год. 11. рано в королівській па-

ІОГАН ГОТЛІВ ФІХТЕ

61)

Промови до німецького народу.

Переклав М. ЄВШАН

(Продовження.)

Залежність, клопіт із щоденним проживанням, дрібничкова докладність та жажда зиску, яка з тим зв'язана, мусіла би обов'язково заразити дітей, стягати в долину та не давати їм піднятися у вільнім леті в світ думки. Се й є одна з умовин, яку конче треба поставити при виконанню нашого пляну, і від якої ніяким чином не можна відступити. Що з того виходить, коли людство взагалі в кождім слідуєчій поколінню повторюється таким самим, яким було в попереднім, ми вже достаточо бачили; коли маємо приступити до повного переобрановання того людства, то мусимо раз відірвати його від самого себе і перетяти його дотеперішнє життя. Аж коли одно покоління перейде через нове покоління, можна буде радити над тим, яку частину національного виховання схочемо віддати домови. Отже поминувши се і беручи Пестальоці „книжку для матерей“ лише за першу підставу в начуванні, треба і зміст її, тіло дитини, уважати за повні схиблений. Він виходить від дуже слушної думки, що першим предметом пізнавання дитини мусить бути сама дитина,

але, чи тіло дитини є дитиною самою? чи, коли би се таки мало бути тіло людське, тіло матері не є для неї далеко ближче та видніше? і як же може дитина наглядно пізнати своє тіло, не научившись вперед його уживати? Таке пізнання не є ніяким пізнанням, лише тільки вивченням на пам'ять довільних словесних знаків, яке являється наслідком перецінювання говорення. Правдивою підставою почування та пізнання, аби говорити мовою Пестальоці, було би а б с вражіння. Як тільки дитина починає відчувати тони бесіди і сама сак так творити, треба би її спонукати до того, аби цілком виразно уміла нам показати: чи вона голодна або спляча, чи дане вражіння, означене тим, або иншим висловом, бачить перед собою, або чи радше його чує і т. д., або чи може вона навіть щось думає на його вид; як ріжняться і в якій ступні, поодинокі означені окремими словами, вражіння на той самий зміст, наприклад фарби, звуки поодиноких тіл і т. д.; все те у відповіднім порядку, який регулярно розвивав би саму чулисть на вражіння. Щойно таким чином дитина дістає своє „я“, яке вона виокремлює в самостійне та свідоме поняття і тим переймається і зараз при її пробудженню до життя вкладається в життя духове око, якого вона від тепер напевно не буде позбавлена. Тимсамим і в дальших вправах в пізнаванні набирають самі собою порожні форми, міри та числа свого виразно видимого внутрішнього змісту, який при способі поступовання Пестальоці, можна дати пізнати лише при допомозі неясного

догадування та примусу. В писаннях Пестальоці стрічаємо цікаве з того погляду припущення одного із його учителів, що обізнаний з тою метою, почав бачити лише випорожнені геометричні тіла. До того мусіло би дійти з усіма учениками тої методи, коли би їх перед тим невидимо не забезпечувала духовна природа. І тут, при сім неяснім розумінню того, що властиво відчуваємо, є місце, де вправді не знак мови, але само говорення і потреба висказатися перед другими, образує чоловіка і дає йому замість темної непевности та помішання, ясність та докладність. На дитину, в якій перший раз будиться свідомість, ударяють всі вражіння оточуючої її природи нараз, і зливаються в темний хаос, в якому з загального круговороту не проявляється нічого окремо. Як вона має вийти коли небудь з того хаосу? Вона потребує помічі других; вона не може скористати з тої помічі инакше, як лише висловлюючи докладно свою потребу, відріжнюючи її від инших потреб, які вже знайшли свій вислів у бесіді. Вона примушена, доходяючи тих ріжниць, з скупленням звернути на себе увагу, те, що вона дійсно почуває, порівнювати та відріжнювати від других річей, які вона вправд так же знає, але на собі їх не відчуває. Аж таким чином виділюється в ній свідоме, самостійне „я“. Отже тою дорогою, на яку справляє нас потреба та природа, повинна йти далі тямуща та вільна вмільність виховання.

(Продовження буде.)

латі, щоби розглянути різні письма, спрямовані до конференції і по- лагодити їх у відповідний спосіб. Сі документи відносилися до пи- тання границь Східної Галичини, статута Бесарабії, протесту України проти незапрошення її на конфе- ренцію, протесту Литви (в справі Вильна) і т. д. Питання було, чи і в якій мірі ці протести підходять під денний порядок конференції, а саме, чи можна приналежати до них точки 2 і 3. резолюції, ухва- леної в Кан, що на їх основі кон- ференція мала зайнятися закріплен- ням миру і взаємного довіря у світі, і чи дотичні питання не є вже по- лагодженні договорами або не на- ходяться в стані вирішення. Льюїс Джордж заявився сторонни- ком широкої інтерпретації. На його думку устрій Бесарабії, Литви і Га- личини повинен бути вирішений генуєнською конференцією. Бо хоч договори передбачують окремі ор- ганізації для поладження цих справ, то однак в багатьох випад- ках вони показались безуспішними, а якщо прийшло навіть коли до розв'язки, то дотичні сторони її не виконали. Годі тягнути далі це пи- тання з інстанції до інстанції. Треба з ними покінчити. Бритій- ський прем'єр наставляв особливо на се, щоби конференція вирішила остаточно питання Вильна і Схід- ної Галичини. Він заявив формаль- но, що коли би політична підко- місія відказалася взяти їх під увагу, то він підійме їх на повнім зборі, щоби вивести відповідальність кожного учасника. Барту зложив в тій справі рішуче застереження; інтерпретація французької делегації є більше обмежена. «Не годиться, — сказав він, — оспорювати і на- ново змінити карту Європи. Роз- сліджування усіх труднощів Європи є нерозважною методою, яка може нас далеко завести». По тій загаль- ній виміні гадок приступлено до розгляду поодиноких питань. У- країнський протест (уряд УНР.), від- килено, як невідповідний під про- граму конференції. Після ухва- лено вислухати представників Бол- гарії, Угорщини, Литви і Східної Галичини. Пзнійше вирішиться, чи ті прохання мають бути передані іншим чинникам, як нпр. Союзови Народів, який міг би їх поладити. Льюїс Джордж застеріг собі зреш- тою право порушити ці питання на повній комісії, коли би підкомісія їх відкинула.

«Le Petit Parisien» з 11. мая пише в дописі з Генуї: «Письмо Національної Ради Східної Галичи- ни підняло справу галицьких гра- ниць; до нього була долучена но- та, ворожа Польщі. Факта висло- вив думку відповіді на нього, що на основі сен жерменського дого- вор, се питання належить до ко- мпетенції головних держав антан- ти. Однак Льюїс Джордж спротивився цьому поглядові і сказав: «Східну Галичину замешкують українці, які становлять 3/4 населення. Польща держить їх силою під своїм пану- ванням. Рішень Найвищої Ради в тій справі Польща не виконала. Треба покінчити остаточно з тим питанням». Барту виступив знову в об- ороні пошановання підписаних договорів. Однак Льюїс Джордж показався неприєднаним, даючи шо- раз виразніше пізнати, що хоче зробити з Генуї другий Версаль... Український протест (уряд УНР.), признано невідповідним під денний порядок конференції. Не запримі- чено однак, що він мав стільки права до дискусії, що і предложе- ння Національної Ради Східної Га- личини. Та туг діло було не драз- нити большевиків, міжтим як Льюїс Джордж мало журиться про Польщу. А прецінь, минулого тижня, він ввевнював Скірмунта, що питання галицьких границь не буде підняте в Генуї...»

«Le Matin» з 11. мая пише: Східна Галичина знаходиться під окупацією Польщі, яка бажає за- держати її для себе; Французи ма- ють там значні нафтові уділи. Не

є тайною для нікого, що ся обста- вина становить причину негодова- ння англійських підприємств».

«L' Information» з 12. мая: Льюїс Джордж клопочеться при- готованням нового поділу Польщі. Вчора заговорив він про Східну Га- личину, заселену на його думку в 3/4 українцями. Чи Франція не поповнила часом «злочину», запе- нюючи собі нафтові концесії в Галичині? Становище Льюїда Джор- джа в тій справі є виразно анти- французьке».

«L' Action Française» з 11. мая пише: Бритійський прем'єр робив усі зусилля, щоби зайняти конфе- ренцію справами, які до неї не на- лежать. Навпаки Барту обороняв погляд діаметрально протилежний. Він наставляв, щоби конференція займалася лише тими питаннями, які входять в її компетенцію, і що- би полишила інші справи покли- каним чинникам: Союзови Народів або Найвищої Раді. Возьмім при- клад: Українці домагаються усу- нення польської військової окупа- ції. Барту заявив, що конференція є некомпетентною. Льюїс Джордж ввевнював навпаки, що точка 2. і 3. резолюції з Кан оправдують не- обхідність вирішення цього пита- ння. Конференція, сказав він, не може покінчитися, не поладивши цих трьох головних справ: Бесара- бії, Литви і Галичини. — Чомуж в тім випадку лишати на боці пи- тання відшкодовань і розоружень? — кінчить іронічно автор статті.

«L' Echo National» з 11. мая пише: Представники запрошуючих держав зібралися з метою розгля- нути безліч питань, яких само ви- числення викликає дрож: Східної Галичини, Литви, Сари, Бесарабії і т. д. Між иншим ходять о ві- д'ярвання Східної Галичини від Польщі і підняття питання прона- лежності Бесарабії до Румунії».

«Le Temps» з 12. мая: Гену- єнська конференція не має права обговорювати питання Вильна, Схід- ної Галичини, угорських менши- стей і т. д. Деякі з них належать до антан- ти, інші до Союзу На- родів. Хто хоче усунути небезпеку війни в Європі, сей не повинен за- хитувати граничних стовпів; їх, на- впаки треба закріпити. Послідовно, два питання стають перед нами, на- як неавтономно домагатисямо від- повіді: 1) чи Німеччина, підпису- ючи розсний пакт, готова визна- ти добровільно і остаточно границі версальського договору? 2) Чи совітське правительство підписуючи пакт, готове визнати добровільно і остаточно су- часні границі Росії? Поки не буде вдоволяю- чої відповіді на ці два питання, лоти буде ясно, звідки загрожує Європі небезпека... Правительство Української Народньої Республіки не може річ певна, доказати, що воно представляє опінію України; та чи Національна Рада Східної Галичини є більше покликана за- ступати опінію Русинів сеї обла- сти? Якжеж запрошуючі держави могли відкинути прошення першо- го з цих правительств, а прийняти прошення другого? Чи тому, що до останнього була долучена нота, ворожа Польщі?...

«L' Echo de Paris» з 12. мая: «Спроба Льюїда Джорджа предло- жити антантським делегаціям до- вирішення питання політичного ха- рактеру, була несподіванкою для Парижа. Правда, ніякого рішення не винесено. Все таки небезпечним було би повторення подібної аван- тури. В тім змислі вислано для Барту формальні ін- струкції».

«L' Action Française» з 12. мая: Льюїс Джордж, піднімаючи пи- тання Сари, Східної Галичини, Бе- сарабії, станув по стороні німечко- російського союзу, проти Франції, Польщі і Румунії. Найвища пора, щоби ми, якщо бажаємо мати в Європі політику, котра нам не вдалася в 1919 р., піддержали ті держави і заявили, що їх інтереси покриваються з нашими».

Після конференції в Генуї.

Італійсько-російські переговори.

Провізорична італійсько-росій- ська торговельна конвенція, що її підписав Воровський в січні с. р. тратить силу з днем 23. червня с. р. Теперішні переговори в Генуї, ма- ють на меті, заключення сталого договору, який буде підписаний російською делегацією після одержання нею відповідної повновлас- ности з Москви. Цей трактат не торкає зовсім справ, які будуть по- рушуватися на конференції в Газі себ то кредитів, довгів і приватної власности в Росії. Обіймає нато- мість загальні квестії, що торка- ються російсько-італійської торго- влі, морської комунікації між обома державами та справи деяких концесій для Італії в Росії.

Кольонізація України Італійцями.

В зв'язку з вісткою про заклю- чення італійсько-російського дого- вор, мав представник ПАТ-а інтер- в'ю з Воровським, котрий заявив таке:

Італійсько-російський договір, що його нині піднесено, надає дій- сний зміст провізоричному догово- рові, який підписано мною в січні. Надіюсь, що підтвердить його як італійський уряд так і наш. Рече- нець конвенції очеркнено на два роки. Практично довершимо його сейчас. Купуємо від Італії залізно- дорожний табір, якого конечно потребуємо і платимо за це сирів- цем і вугіллем, який дається цим табором вивезти, і частинно наф- тою. Основне значіння для Італії мають аграрні концесії, що відда- ють її рільні полоси для експлоа- тації. Італійські кольоністи осядуть на півдні в околиці Одеси, Куба- ні та на Україні. Одеса буде цен- тралею для італійського імпорту та експорту.

Членів візитує аґґа в іспана в Генуї.

Аґ. Стефані доносить, що Чи- ррї зложив дня 25. ц. м. візиту архієпископи Генуї.

Ратифікація рапальського договору в Москві.

Як доносить «Русспресс» мо- сковський центральний еґґекутивний комітет ратифікував німечко-росій- ський договір.

Французькі чечности.

Товариство «Уніон Лятен» в Па- рижі, видало вчора бенкет в честь перебуваючого в Парижі міністра Братівну. На бенкеті був між ин- шими Барту, котрий висказав в своїй промові слова глибокої сим- патії, що лучить Францію з Руму- нією та підніс поєднавчу роль Бра- тіяну в справі гаської конференції.

Другий конгрес східних народів.

З огляду, що конгрес східних народів не досягнув наміченої цілі, порішено в останній хвилині з іні- ціативи делегації Ангори зорганізу- вати в Генуї другий конгрес, в ко- трім взяли би участь присутні в Ге- нуї представники східних урядів т. є Ангори, Персії, кавкаських репу- блик, Росії і України. Засідання конгресу розпочнуться в найближчих днях.

Зацікавлення промовою Л. Джорджа

Зайнтересовання промовою Л. Джорджа на тему генуєнської кон- ференції, яку виголосить англійський прем'єр на найближньому засіданні парламенту є дуже велике. Льюїс Джордж рішився виголосити свою

промову на початку парламентарно- го засідання.

Французький парламент про генуєнську конференцію.

На останньому засіданні фран- цуського парламенту перший про- мовляв реакційний антисеміт Лякотт, котрий ганив між иншим повіль- ність французької дипломатії. Вік- твердив, що Барту показався в Ге- нуї повільним зглядом Англії і тру- сту та заявив конечність простих переговорів з Німеччиною без по- середництва чесного англійського меклера.

Як другий інтерпелянт забрав слово Тардіс. Він вичислив всі жер- тви, які понесла Франція від 1920 р. і поборював твердження, що повернення миру буде щойно тоді можливе, коли побідить англо- саська теза, яка хоче правити сві- том виключно з економічної точки погляду. Промовець зазначив, що Льюїс Джордж вже в 1919 р. при- знався до цієї економічної методи і вона якраз веде консеквент- но до домагання ревізії ми- рових договорів, які дали Європі теперішні границі. Голо- вною перешкодою на тій дорозі є Франція. Заяву Тардіс, що союз між Францією і Англією залежить від народів а не від поодиноких людей, стрінули присутні з живим признанням. Промовець гозорив далі: — В Генуї намагалися усуну- ти різницю між побідниками і по- бідженими, вірителями і довжника- ми і в цей спосіб підмінувати до- говори з 1919 р. Виключення Ні- меччини з підкомісії не було зов- сям вистарчаючою відповіддю на рапальський договір. Треба також жаліти над нерішучістю Франції, супроти російських домагань. (О- плески на правиці). Франція повин- на відмовити участі в гаській кон- ференції.

Тут втручає Поанкаре заяву, що Франція візьме участь в гаській конференції тільки за згодою парла- менту.

Відтак зазначив Тардіс, що Європа і Америка, мусять розуміти, що домагання Франції мають на цілі забезпечення миру в Європі. Французька армія стереже істно- часно Югославію. В Європі існує одно тільки право для середників оборони, яке розвиваюча Америка застерігає собі, проголошуючи док- трину Монро.

Франція вже від двох і пів ро- ків сточується по похилій площі і не буде в силі оборонювати далі останків договорів. Франція не по- винна шукати нових елементів для відбудови у своїх ворогів, а по- винна звернутися до своїх союзни- ків, котрі ноносять в частині вини за теперішній стан напруження. Також підчас миру повинна відбу- вуюча Франція бути цєю Фран- цією, що побідила у війні. (На правиці і центрі живі оплески.)

Після цієї промови наступило відложення засідання на слідуєчий день.

САЛЯ ІМЕН. М. ЛИСЕНКА
Вівторок 30. травня (мая) 1922.
ПЕРШИЙ ВЕЧІР УКРАЇНСЬКИХ
— НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНЦІВ —
Постановка артиста-балетмейстра
ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА.
Початок рівно о 8. год. вечера.
Білетів продаж Народна Торговля.
1469 Д-кладна програма в фішах. 1-4

За кулісами в Генуї.

Член союзу російських журна- лістів у Берліні Л. Неманов мав на днях реферат про конференцію в Генуї, де йому удалось познакоми- тися з многим таким, що не тіль- ки для широкої публіки, але й для

звичайних членів конференції оста- лось тайною.

Учасників конференції можна поділити на три групи: до першої належали держави великої антан- ти, значить, запрошуючі держави, що верховодили на конференції, а між

ним справжнім господарем був Л. Джордж, з віллі котрого виходили всі вказівки. До другої групи треба зачислити представників також великих, але тільки запрошених держав, а вкінці третю групу представляли делегати малих неутраляних держав, що грали ролю простих статистів, котрі самі не знали, чого властиво приїхали до Генуї.

Окрім тих груп були в Генуї ще й „видці“. То були американський посол в Римі, що грав значну ролю за кулісами конференції, унікаючи стрічі з членами совітської делегації, а також представники більших банків, між ними Франк Вандерліп, який заявив рішучо, що Америка так далеко від думки дати позичку совітському уряду, як від проекту здійснення подорожі на Марс.

Німецька делегація до закінчення рапальського договору грала на конференції певну ролю. Після умови з більшовиками та роля була зведена ні нащо і лише в останніх днях про Німців знову заговорили, коли Ратенау пробував виступити як посередник між делегатами, стараючись найти компроміс з совітською Росією.

Найбільшу увагу звертала совітська делегація. Офіційно за її провідника ухвалив Чічерін, однак на ділі головою делегації був Преображенський, старий комуніст, що є довіренником Леніна. Цей „фінансовий агент“ совітської делегації не брав участі ні в одній з офіційних виступів, але без його санкції совітська делегація не приймала ніякого важливого рішення.

Для охорони більшовиків зобілізовано всі роди зброї італійської армії та поліції. Коли совітський автомобіль переїздив улицями Генуї, на тих улицах можна було познакомитися зі всіма видами італійських військових уніформів. Шпапірами стояли берсалери, карабієри, поліція, піша і кінна, агенти міської поліції і вкінці детективи всіх родів і національностей, між ними очевидно й агенти російської чрезвычайки. На всіх чотирьох поверхах готелю, де проживала совітська делегація, була уміщена охоронна сторожа, крізь яку не легко було просмикнутися.

Большевики використали очевидно свій побут до пропаганди. Одним із способів цієї пропаганди були розмови, які Раковскій що день улаштував в генуєнській університеті для представників преси. В часі тих розмов Раковскій доказував, що в совітській Росії зовсім не так зле, як представляють її вороги. Журналісти дивувалися лише, чому така богата і щаслива держава як Росія потребує тепер грошей і взагалі допомоги Європи, чому мільйони російської людності вигибають з голоду і т. д. В своїй агітаційній роботі Раковскій посував так далеко, що Скандер мусів звернути йому увагу на те, що в генуєнській університеті дозволено лише інформувати пресу а не управляти большевицьку пропаганду.

Большевицька делегація мала при собі окремого майстра церемоній, яким був бувший російський віцеконсул в Нью Йорку, Флорінскій, обов'язком котрого було поучувати совітських делегатів, яку краватку і який одяг мають надівати, коли повинні виступати в смюкінгу, коли у фраку, а також ста-

ратися для них о недостаючі частини туалети.

Рівнобіжно з внутрішньою, яною роботою конференції йшла робота і за її кулісами. Велику сензацію викликало в Генуї виявлення тайних сходів Л. Джорджа з Красіном по ночах десь по дорозі між Генуєю і С. Маргеріта. Одному з італійських журналістів удалося прослідити як кожного вечора один автомобіль виїздив в напрямі з Рапалло до Генуї, другий з Генуї до Рапалла. В умувленій місці відбувалися сходи, виявлення котрих Л. Джорджа страшенно розлютило.

Сходилися тайно з більшовиками також Італійці. Німецько-совітський договір показався несподіванкою і для Л. Джорджа. Він знав, що переговори між Німцями і більшовиками велися в Берліні, але що в Генуї договір буде підписаний, про це й через голову йому не проходило. Сам договір рішено опублікувати ві вчорашній. Однак більшовики поспішилися і вже в понеділок текст німецько-російського порозуміння був в руках американських журналістів.

В Генуї стрінулися два світи. Стара, „буржуазна“ Європа і „нова“ Росія, що хоче перебувати світ на основах, що ідуть в розріз з основами, на яких опирається європейський лад. Л. Джордж приїхав до Генуї, щоби погодити ці два непримиримі бігуни. Бельгійці і Французи думали про те, яким способом обезпечити свої матеріальні інтереси, що лишилися в Росії. Італійці мріяли про те, щоби завоювати економічно південну Росію і перемістити її в такі самі італійські колонії, які в середніх віках мали там їх великі генуєнські попередники. Довкола тих суперечностей йшла боротьба. Кожний совітський делегат мав у кишені готовий список концесій, які більшовики готові дати кожному і на кожних умовах. Щедрість їх у тому напрямі переходила всякі граніці. На одній засіданні, коли большевицький делегат оголошував список концесій, бельгійський експерт, бувший член управи ріжних підприємств в Росії, лише розводив руками і повторяв: „Вибачте, алеж це наша копальня, наша фабрика, наше майно“...

Протягом всієї конференції йшла боротьба довкола російської проблеми. Дня 1. мая большевики нагло змінили фронт. Того дня вони дістали інструкцію від Леніна відправити частину совітської делегації назад і припинити всякі уступки. Виходило, що з конференції ніщо не буде.

Минуло кілька днів і конференцію закрито. На днешнім порядку новий конгрес в Газі. Але й з того конгресу на думку Л. Неманова також ніщо не може вийти: становища совітської Росії і „буржуазної“ Європи занадто суперечні. Примирити їх годі. Це зовсім виразно підтвердили в своїх виступах бельгійські делегати, про це також говорили й присутні на конференції в характері видців Американці. Це й показалося із 6 тижневих нарад в Генуї.

Присилайте партійний податок на вил. нм. ч. 5.000 „Красового Союзу Кредитового“ у Львові, Ринок 10.

Україні письменників та учених. Виконано аматорськими силами „Зимовий вечір“ і „По ревізії“. Як пані Дорошенко, так і всі учасники вистави (місцеві Українки, студенти, по части бувші полонені) вклали багато сил і чи мало хисту в свою працю, й художні наслідки можна вважати вдовольняючими. На жаль, матеріальних наслідків вистава не дала майже ніяких, і голодуючі українські письменники та учені ледви чи дістануть багато пакунків. Очевидно, ґрунт для українських вистав у Берліні ще не досить зораний.

На передчасну смерть Кирила Стеценка відгукнувся перебуваючий тут дірігент українського національного хору О. Кошиць. Його заходами відслужено дня 19. травня в тутешній посольській церкві панахиду, але не по однім Стеценкові, а вже разом і ще по двох свіжих втрахах української музики: Леонтовичу та Степовім-Якименку. Панахиду співав український хор під орудою самого Кошиця, при чім церковний причт дозволив співати по українськи. Панахида поклали в присутній українських громадянх незабутні вражіння.

Коли вже зайшла мова про хор Кошиця, то зазначимо, що він досі вже дав у Берліні 17 концертів — усе з величезним художнім і не злим матеріальним успіхом. На знак подяки за ту високу насолоду, яку дають ці концерти, місцева Українська Громада присвятила одну з своїх суботніх вечірків ушанованню О. Кошиця та його близьких помічників. Кошиця стрінуто хлібом сіллю та гучними оплесками, а проф. Богдан Лепкий від імени ради Громади сказав зворушуючу промову, в якій схарактеризував заслуги Кошиця.

Хор має ще дати 2 концерти в Берліні, а там евентуально поїде до Відня чи Швайцарії, щоби таким чином перебитися до осені, коли настане час їхати до Америки.

Місцева спілка студентів-Українців відбула дня 14. травня свої загальні збори, присвячені головним чином ріжним виборам. До спілки вступило 16 нових членів, так що вона тепер числить коло 100 членів. До ради перераховано головою п. Костя Батиря, заступниками го-

лови Скрипника й Педо, секретарем Сашинського, скарбником — пані Федак-Шепарович, бібліотекарем Яремченка й господарем Шумовського. До студентського конгресу, що має незабаром відбутися в Празі, обрано делегатами пп. Батиря, Кожевникова, Лоського й Педо — останнього, як заступника кильської філії спілки.

Процес внутрішньої „чистки“, розпочатий спілкою на початку цього року, був продовжений і на цих загальних зборах. Виключено студента Ковальчука-Ковальського — „як людину, що заплямувала своїми вчинками звання студента та українського громадянина“.

Видавництво „Українське Слово“, припинивши видання газети, жваво захожується нині коло видання книжок. Цими днями вийшла з друку перша серія, в яку входять книжки: В. Андрієвський — До характеристики українських правих партій; Збірки, зладжені З. Кузелею „В 60-ті роковини смерті Т. Шевченка“ й „Пам'яті Івана Франка“; збірка оповідань „Жах“; Літературні нариси Богдана Лепкого „Незабутні“ (про Данте, Молєра, Достоевського, Стефаніка, Чупринку й Турянского); перший том творів І. Котляревського під редакцією та з передмовою Б. Лепкого; Спомини утікача Вол. Леонтовича й „З минулого“ В. Андрієвського, І. Герасимовича „Життя й відносини на Рад. Україні“.

Друкуються й незабаром мають вийти: другий том творів Котляревського, „Хроніка родини Гречок“ В. Леонтовича, збірка статей С. Томашівського „Під колесами історії“ й велика праця Д. Дорошенка „Славянський світ у сучасному і минулому“. Далі підготовлюються до друку твори О. Стороженка в 2 томах, „Слово о полку Ігоревім“ у найкращих перекладах і з великою вступною студією Б. Лепкого, твори Куліша й оповідання М. Вовчка в першій їх редакції (до Кулішевої виправки).

З інших тутешніх видавничих новин варто згадати 3. видання „Історії України“ М. Аркаса („Українська Накладня“). Частину примірників надруковано на дуже гарнім люксовім папері.

Берлін, дня 22. травня.

Г. Максименко.

Метрикальні містерії.

Староство в Снятині вислало до усіх гр. кат. парохіальних урядів в повіті такий указ:

Starostwo w Sniatynie.
L. 9041/22.

Снятин 3. maja 1922.

До

Wszystkich Wielebnych Urzędów parafjalnych w powiecie.

W djeceżjalnych wiadomościach wydanych przez gr. kat. Ordynarijat a to w „Wiadomościach“ Ordynarijatu Biskupiego obrz. gr.-kat. w Przemyślu Nr. III. z dnia 3. października 1919. na stron'e 51 pod lp. 31, Metropolitalnego Ordynarijatu gr. kat. we Lwowie Nr. XI. z dn'a 30. września 1920. str. 21 i Ordynarijatu Biskupiego obrz. gr.-kat. w Stanisławowie Nr. IV.—X. z 5. października 1919. na str. 30 pod lp. 17 ogłoszone zostały rozporządzenia wspomnianych Ordynarijatów, polecające podwładnym Urzędóm parafjalnym prowadzenie ksiąg metrykalnych w języku ukraińskim. Ponieważ zarządzenie powyższe sprzeciwia się obowiązującemu po dzień dzisiejszy rozporządzeniu b. austr. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 16. września 1875 L. 1767 ogłoszonemu obwieszczeniu b. Nam'esnicztwa z dnia 25. września 1865 L. 47131 w dzienniku ustaw i rozporządzeń kraj. z roku 1865 Nr. 66 a zarządzającym prowadzenie ksiąg metrykalnych w języku łacińskim, przeto wskutek reskryptu Województwa w Stanisławowie z 11. kwietnia b. r. L. 134/V. wydanego na podsta-

w'e reskryptu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 29. kwietnia 1921 Nr. A. E. 72 zakazuję na zasadzie § 7. rozp. ces. z 20. kwietnia 1854 Dz. u. p. Nr. 96 prowadzenia ksiąg metrykalnych w języku ruskim pod zagrożeniem skutków karnych przewidyanych w tem rozporządzeniu.

Zaznaczam przytem, że wyciągi metrykalne, które winny dosłownie zgadzać się z wypisami metrykalnemi mają być także wystawiane wyłącznie tylko w języku łacińskim. Nadmieniam dalej, że jakkolwiek wprowadzone uniwersałem z dnia 20. lutego 1784. formularze ksiąg metrykalnych nie mają nagłówków (napisy o państwie, djeceży i id.) to jednak o ile używane przez urzędy parafjalne obrz. gr.-kat. i nagłówki wypełniać również w języku łacińskim a znajdującą się w nagłówku rubryka „Państwo“ ma być wypełniona zgodnie z faktycznym i prawnym stanem „Republika Polska“.

Polecam wszystkim Wielebnym Urzędóm parafjalnym obrz. gr. kat. występującym w charakterze urzędów metrykalnych mających poruczone sobie od Państwa zakres działania, aby do niniejszego zakazu i pouczenia ściśle zastosowały się, a to pod rygorem skutków w obowiązujących przepisach przewidzianych.

Potwierdzenie odbioru niniejszego rozporządzenia należy mi przedłożyć do 48 godzin.

Kierownik Starostwa
Tyszkowski w

Листи з Берліна.

Українська вистава. — Панахида по трьох компоністах. — Студентські вибори. — Видавнича діяльність.

(Від власного кореспондента.)

Берлінська українська колонія, не визначаючись численністю — тут може набереться всього яких 250 Українців, — визначається за те рухливістю. Події місцевого українського життя відбуваються так часто й швидко одна за другою, що ледви вистачає стислих чвох-

тижневих оглядів, щоби їх занотувати.

Минулих два тижні принесли нам насамперед українську виставу, ледви чи не першу, від коли Берлін стоїть. Упорядкувала її пані Н. Дорошенко, маючи на оці добру мету — вислати на чистий прибуток пакунки для голодуючих

ПРОТЕСТ

проти заборони писання метрик у українській мові.

Духовенство снятинського деканату, зібране з нагоди роздачі св. Мира в деканальній уряді дня 18. мая 1922 р. заявляє отсим, що не може принорочитися до розпорядку Світлого Староства в Снятині з дня 3. мая 1922 р. ч. 9041/22 в справі писання метрик і метричних витягів в неукраїнській мові, з отсих причин:

1) Само Староство в обіжнику з дня 3. мая 1922 р. ч. 9041/22 констатує, що наказ ведення метрик і витягів метричних в українській мові видав Преосвященний Єпископський Ординаріат в Станіславові рішенням з дня 5/10 1919 Вісник ч. IV—X стор. 30 ч. п. 17, а тим самим звязав духовенство канонічним послушком в тій справі, якого зломання не має права жадати ніяка світська власть.

2) Духовенство констатує далі, що після обіжника Староства з дня 3. мая 1922 р. ч. 9041/22 обов'язують тут закони бувшої австрійської держави. Тимчасом по думці тихже законів, а то на підставі розпорядку Міністерства віроісповідань і освіти з дня 16/12 1854 ч 18479 всі розпорядки світських властей мають бути розсилані не безпосередньо поодиноким парохіальним урядам, але Єпископським

Консисторіям для заінтимовання їх парохіальним урядам. Належало проте Світлому Староству віднести в справі писання метрик і метричних витягів до Преосвященного Єпископського Ординаріату в Станіславові.

Попри те духовенство снятинського деканату зауважає, що на основі розпорядку б. австрійського Міністерства внутрішніх справ з дня 27/8 1857 ч. 12522 повинні світські власті в переписці з парохіальними урядами перестерігати звичайних форм ввічливості як з урядами їм не підчиненими і не уживати того рода слів як „належить“, „звизається“, „приказується“, „заказується“. Супроти цього розпорядження Міністерства внутрішніх справ було би духовенство не мило примушене того рода письма лишати без відповіді.

Щож знова торкається погрози карами, духовенство снятинського деканату заявляє, що ніякі погрози і карі не всилі присилувати його до зломання канонічного послуку зложеного своїй Духовній Власті.

В Волчківцях, дня 18. мая 1922. (Слідують підписи священників і печатки урядів парохіальних.)

Рівнозвучний протест вислано до Староства в Снятині, до Воевідства в Станіславові і до польського Міністерства внутрішніх справ у Варшаві.

сті понад 100.000 мп. і багато інших. Не дописала за те з колядою околиця, бо крім кількох громад Клічко—Якимчиці около 22.000 мп. та менших збірок як Повергів, Колодуби, Бірче — Піски, Рімно, Конюшки, Голодівка, Королуж, Романівка, Купновичі старі і Вошанці не відгукнулись більше жадні села в повіті мимо численних ургенсів та письменних відозв.

Слід піднести на сім місци жертвенність молочарської Спільки в Загір'ю, яка прислала досі на „Рідну Школу“ в Комарні поважнішу квоту і зобов'язалася притім на будуче піддержувати матеріально наші школи в Комарні. Завели нас за те всякі надії на поважніші жертви з таких свідомих громад як Горожанна вел. і Хишевичі.

Видко тут теж і працю коло обнови економ. життя. Відновле-

на філія „Сільського Господаря“ в 1920 р. разом з філією „Просвіти“ поширюють і популяризують всюди і на всяких зборах ідею кооперації. Рух кооперативний прибирає ширші розміри. Відновлено в тій цілі ще в 1920 р. основану перед війною торг.-промисловою „Народну Спільку“, до якої приступило вже досі около 200 членів. На днях відбудуться заг. збори „Народної Спільки“, на які сподіюся прибудуть судячи після заінтересовання нею — численно всі, кому на серці лежить наш економічний добробут.

idem.

Присилайте складки на пресовий фонд на нм. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

РІЖНІ ВІСТІ.

Кам'єн Союзу Народів на Виленичину.

Як відомо, Рада Союзу Народів рішила розділити неутраляну полосу на границі поміж Вилениською областю і ковенською Литвою. В тій цілі має на місце виїхати спеціальна комісія Союзу Народів. У Варшаві надіються її в половині червня, звідки виїде вона до Ковна.

Домагаються Мінна.

А. W. доносить з Харкова: Український комісар заграничних справ вручив польському charge d'affaires ноту з проською о видачу отамана Мінна, який має знаходитися на польській території.

Союз малі антанти.

„Matin“ доносить з Білгороду, що в день вінчання короля Олександра представники урядів Югославії, Румунії і Чехословаччини підпишуть загальний договір-союз, заключений на 20 літ та усталить загальну політику малі антанти супроти Польщі, Греції, Мадярщини, Австрії й Болгарії.

„Генуєнська“ дискусія в Палаті громад.

По донесенням з Лондону, Чемберлен заявив в Палаті громад, що дискусію в справі конференції в Генуї отворить Льюїс Джордж. Денніки доносять, що безпосередньо після Л. Джорджа промовлятимуть Аскіт і Клінс. Ця дискусія викликає велике заінтересовання.

ТЕЛЕГРАМИ.

Промова Льюїса Джорджа.

Ліфилд (ПАТ.) 25. мая. В палаті громад Л. Джордж виголосив промову в справі генуєнської конференції. Не хоче обговорювати німецьких відшкодовань і відносин до Франції. До цих справ прийде пізніше. Хоч привітально в Європі мир, то загальна атмосфера непевна. Без співпраці 30 інших народів, котрі попри головні великодержави взяли участь в генуєнській конференції, поміж для Росії була би неможлива. Щодо цього треба було взяти під увагу: 1) оружну інтервенцію або полішення Росії самій собі аж до зміни правительства в Росії, що містило в собі велику небезпеку (німецько-російський договір доказав найвиразніше цю небезпеку). Конче треба би докладно розглянути справу. Німеччина не може допомогти Росії економічно, бо не має капіталів. З одної сторони в Росії є великі області землі і численне населення, з другої техн. сили до здобуття. Делегації сконстатували, що треба старатися вдержати мир, тому треба було порозумітися з совітами. Російські делегати зрозуміли, що Росія не дістане кредиту від зах. Європи, доки конфіскує маєтки і не признає загр. довгів. Зрозуміли теж, що Росія не зможе виїти з тепе-

рішнього положення без кредитів. Становище евр. держав означене резолюціями в Кан. Резолюції, що відносяться до Росії, не квестіонували навіть сов. делегати. Москалі зрозуміли, що без довіри ніде не дістануть кредиту. Щодо гагської конференції, то буде це дискусія знатоків на основі резолюцій з Кан. Вислідом генуєнської конференції є обосторонне приречення не атакуювання на неозначений час. Годі говорити про успіхи конференції, але колиб переговори в Генуї було зрвано, положення в Європі було би трагічне. Англійська делегація може гордитися, що брала участь на чолі інших делегацій в боротьбі за вищі ідеали.

Стічка А. Джорджа з Ппанкаре.

Ліфилд (ПАТ.) Кор. „Ізвін. Стандарт“ доносить, що проєктуються стрічу Л. Джорджа з Ппанкаре в першій половині червня в Бульонь або Кале. Оба прем'єри мають обговорити загальне європейське положення і справи досі не погаджені або не обговорювані в генуєнській конференції.

Обжоловання священників в Росії.

Москва, (ПАТ.) В Петрограді віддано під суд за спротив розпорядкам совітів у справах церкви 8403 правосл. священників з прох. Новицьким на чолі.

Дописи з краю.

Комарно.

Огляд культурно-освітнього життя.

Приспане війною культурно-освітнє життя в суд. повіті Комарно назад відновилось з приходом до Комарна і околиці молодих ідейних одиниць. Місяці листопад і грудень 1920 р. були саме днями обнови культурно-освітнього життя Комарнянини. Початок в цій ділі дала філія „Просвіти“, а до Виділу її на других заг. зборах 18. грудня 1921. увійшли найкращі одиниці повіта, які дають запоруку гарного її розвитку: Осип Утриско, Андрій Калимон, П. Стасюк, Гр. Тершаковець, Ол. Пеленський, І. Сороковський і В. Муцин. Заходом філії „Просвіти“ відновлено 11 читальень на 19 існуючих. Найкраще розвиваються читальні „Просвіти“ Комарно (два власні дома), Горожанна вел. (вл. дім), відтак слідують: Клічко (вл. дім), Якимчиці (вл. дім), Конюшки корол. (вл. дім), Андріянів (вл. дім), Голодівка (вл. дім), Конюшки тул. (вл. дім), за те читальні „Просвіти“ в Повергові і Мостах хоч відновлені 1920 р. не спромоглись навіть мимо зазивів філії скликати у себе ні в попередній ні в сім році загальних зборів.

Мимо всяких заходів не вдалось філії „Просвіти“ відновити читальні в Підзвіринцях, Подільцях, Погірцях, Новім селі, Лівчицях і и. а читальня в Підзвіринцях має навіть свій дім. Вина тут спадає в головній мірі на місцеві інтелігентні одиниці як священників, учителів то що, які з засади з даних місцевостий на ніяких зборах в Комарні не являються і нашим життям в повіті не интересуються.

На загал в суд. повіті Комарно інтелігенція на селі, а особливо духовенство, не дописує.

Зразком, як повинна інтелігенція на селі интересуватись нашим життям, нехай послужить село Горожанна велика, де заходом там. учительства відновлено Спільку молочарську (вл. дім) і читальню „Просвіти“ (вл. дім), при якій амагоський кружок дав вже досі ряд вистав. Тепер заходяться там біля відновлення своєї торгівлі на основах кооперації. Ні на одних зборах читальня „Просвіти“ в Горожанні вел. 5. марта 1922 р., бо около 300 осіб переважно молодіжки, хлопців і дівчат.

Безперечно найкраще розвивається між читальнями в Комарнянинці читальня „Просвіти“ в Комарні, одна з найстарших читальень не лише в повіті, але і в цілїм краю, бо сего року обходить 40-літній ювілей свого існування, а оснований при ній амат. гурток драм. ще в 1898 р. був би взяв рекорд у виставах амат. в посл. році, коли не часті заборони з боку властей. Поки що відбулось 10 вистав амат. Декотрі з тих вистав як „Суєта“, „Жидівка вихрестка“, „Кара Совісти“ та „Наймичка“ випали дуже гарно. Доходи зі згаданих вистав йшли в першій мірі на потреби місцевої Рідної Школи. Читальня веде в своїм власнім домі в ринку в Комарні торгівлю мішаними товарами, що приносить гарні зиски; притім дивну появу завважується, що члени читальні „Просвіти“ в Комарні, се свідоме і інтелігентне мішанство — як їх всюди уважають — не хотять ніяк зрозуміти, що треба вже раз зірвати зі старими пережитими вже мішанськими поглядами — думками в справах торгівлі, яку краще булоб перетворити на засадах кооперації і протесту на всяких зборах чи засіданнях опонують проти такого перетворення.

Заходом Секції У. С. С. в Комарні, відновленої ще в 1920 р. улажено для членів читальні „Просвіти“ в Комарні ряд відчитів на різні теми, які викликали живе заінтересованне особливо у молодіжці, яка все виповнювала по береги льокаль читальняний. Не видко було на жаль на згад. відчитав старших мішан та не всіх з туг. інтелігенції. При Секції У. С. С. зорганізована гарна і чисельна бібліотека, з якої користує загал тут. молоді.

Прив. українським шкільництвом займається Кружок У. П. Т. в Комарні, який веде вже другий рік прив. українську 7. кл. нар. школу і гімназ. курси. Журба лише: — як добути фонди на удержання цих шкіл. Фонди черпаються в першій мірі з місячних оплат родичів за науку дітей, з жертв Комарна і околиці та значнійшої досі збірки в долярах з Америки, на суму около 500 долларів. Поважнішу квоту зібрано з нагоди коляди: а саме Комарно дало 85.000 мп., поминувши ще і інші збірки — коляди як на українських інвалідів понад 30.000 мп., будову зрушеної церкви в мі-

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСНИК.

Українська Мистецька Виставка

З усіма, хто цікавиться долею українського мистецтва, можемо поділитися радісною вісткою, що заповідана і підготовлювана від ряду мистців Українська Мистецька Виставка станула уже на передодні відкриття. Дякуючи справді громадянському становищу Виділу Наукового Товариства імені Тараса Шевченка, який згодився на відступлення саль свого музею під виставку, Гурток Діячів Українського Мистецтва приступив уже до определено-технічних, підготовчих праць. На днях появиться на уликах міста мистецький рекламний афіш рисунок В. Січинського з заповідю відкриття виставки на перший день Зелених Свят 4. червня ц. р. Свято відкриття, на яке будуть запрошені представники українських культурних та економічних інституцій, української та прихильної до нас чужої преси, відбудеться тогож дня святочно з прийняттям в таких випадках проголошення на свято рисунку графіка П. Ковжуну будуть видержані в стилі кращих зразків українського друкарства XVII. ст. В день отворення появиться каталог експонатів з заголовною картою рисунку В. Січинського, обіймаючий поверх 400 експонатів около трьох десятків українських артистів. Досі скаталоговано праці артистів, як: Анастасєвський, Балицький, Бутович, Галавин, Гриценко, Гец, Іванець, Івасюк, Ковжун, Єлів, Коверко, Кульчицька Олена, Кульчицька Ольга, Крижанівський, Лушпинський, Манастирський, Магалецький, Морська-Загорова, Новаківський, Осінчук, Перфецький, Подушко, Січинський, Старчук, Северин, Тимошенко, Харків, Холодний, Шухевич.

Крім цього Гурток дожидає експонатів від цілого ряду других артистів, з якими з огляду на технічні труднощі не міг в свій час комунікуватися. М. Г.

Рецензії і замтки.

І. Свенціцький. ШЕВЧЕНКО В СВІТЛІ КРИТИКИ І ДІЙНОСТІ. Львів 1922 р.

До наукових студій про творчість Шевченка в цілому ще занадто далеко. Відсутність матеріялів не лише до наукової біографії поета, але й до наукових студій окремих творів, робить дорогу до пізнання всіх виявлень поетичної творчості Шевченка просто неможливою. Основне завдання сучасних і майбутніх вчених збирати який тільки попадається матеріял і опубліковувати (не ховати на приватних помешканнях!) і цим робити велике діло — причинюватися до поліпшення умов над науковим дослідженням творчості Кобзаря. Серед такого матеріялу не останнє місце займають ті критичні статті про творчість Шевченка, які виходили у світ ще за життя поета. Більшість з них написані особами, що мусіли хоч не знати, то бодай чути що небудь про поета і цим виявляти сучасну поетові оцінку, сучасний йому літературно-критичний смак та принципи сучасної йому критики і де в чому проговоритися про самого поета.

Перші циглини до такого опублікування матеріялів про життя і творчість Шевченка належать відомому українському вченому д-рові І. Свенціцькому у вище наведеній праці. Праця д-ра Свенціцького містить у собі три частини: 1) "Російська літературна критика на Шевченка 1840—1861 р.р."; 2) "Огляд російської і слов'янської критики на Шевченка"; 3) "Осердче стано-

вище Шевченка в українському письменстві.

Коли перший розділ містить у собі новий цілком свіжий матеріял, мало кому відомий в цілому і через те надзвичайно коштовний, то другий і третій розділ містить у собі вже критичний огляд вченого як поглядів на Шевченка і його творчість, так і становища поета нашого в українському письменстві.

За першу частину шановному авторові ми дуже вдячні, бо вона ніколи не втратить своєї бібліографічно наукової вартости. Що до двох останніх, то вони, особливо другий розділ, виявляють уміння вченого, що хоч іде шляхами публіцистичної критики, зясувати той ідеологічний ґрунт, на якому зростала та чи інша оцінка Шевченкових творів а також ідеологічну еволюцію від Шевченка до Драгоманова і навіть Винниченка.

Цікава сторінка найрізноманітнішого відношення до Шевченка ще за його життя розкривається перед нами, — сторінка безумовно прихильного відношення, принципіального неприхильного та прихильного лише умовно. Таке відношення було у Москалів і у Поляків того часу.

Еволюцію ідеології Шевченка д-р Свенціцький так розуміє: Шевченко, почавши від національного усвідомлення та визволення переходить на соціалізм, "бореться за волю для поневолених, за правду для покривджених взагалі". "Цей суспільний напрямок національного самоусвідомлення стає в різних ступнях напруження тлом дальшого розвитку української літератури": "від національного через соціальне до інтернаціонального". Національну свідомість Шевченка найкраще розвинув Драгоманів. Франко і Винниченко найкраще розвинули "братерське співжиття вільних національних і особових одиниць" і стали справжніми виразниками загальнолюдських думок, почувань і чинів.

Не поділяючи принципів критики Шевченкової творчости, які покладені в основу шановним вченим, визнаю працю д-ра Свенціцького дуже цінною в першій частині її, цінною також і другою частиною і надзвичайно інтересною в третій частині, бо хоч і суб'єктивно, але дуже цікаво досліджує вчений еволюцію ідеології від Шевченка аж до Винниченка. Через те книжка д-ра Свенціцького не загубиться, а знайде відповідне і замітне місце серед численної літератури про нашого поета. Л. Білецький.

Микола Мельник. ПО ТОЙ БІК ГРЕБЛІ. Оповідання. Коломия 1922. Шіснайцять оповідань написаних на протязі 1915—1921 рр. Автор відомий уже своєю поемою: "На ріках Вавилонських". Тому береш книжку до рук з деяким недовірям, але вже після перших стрічок забуваєш про всі прогріхи вавилонських поем.

"На сході рідли хмари і через багрянню сітку пускали на землю криваві п'ятна. Курилися сіркою стріхи — і в селах кипіло".

І читаєш далі. Не можеш покинути книжки.

Хоч воно троха дивно, бо "оповідання" Мельника майже цілком позбавлені фабули. Прочитуєш книжку до кінця і бачиш, що й на характері Мельник не звертає уваги, хоч уміє рисувати їх кількома маркантними штрихами. І шойно тоді, коли застановитися, що те все, чого ми звичайно шукаємо в книжці, ті всі події, ті всі проблеми, характері і т. д. — по той бік греблі, в обличчі молоха накиненого примусу — однаково безвартні, — шойно тоді стане нам ясно, що зовсім слушно важні для Мельника тільки моментальні вражіння, переживання, котрих було стількиж само, скільки істинь кривавилося в

часі того божевільного танцю, що його ми називаємо світовою війною 1914—1918 рр.

Щоб побачити як вивязується автор з нелегкого завдання розбудити в читачах подібні до своїх трепети душі — треба прочитати книжку самому.

В першій частині книжки бачимо ряд картин з першого австрійського періоду війни. Бачимо тут і ту молоду силу, що йде на кривавий герць ("Як легіні відходили"), і тих, що остають банувати, і тих, що не можуть потоптати в собі господнього закону любови ("Червоні чаші", "Серед шляху"), і жовняра-дитину, котрому прочуття вище смерті ("Одної ночі"), і каліку інваліда на руїнах минулого, на попелищах надій ("По той бік греблі"), і старого резервіста в тюрмі, посадженого туди не знати за віщо ("За що?") і старого батька трьох "оборонців вітчизни", що сам повис на малярським шнурку ("За зраду") і знемошеного старця, котрому жорстока війна видерла заслужений привілей старости — опіку дітей, і змусила самому піклуватися внуком (Старість).

Страхіття війни скапують на серце поета краплинами пекучого вогню й розбуджують у душі розпучливий запит: "світло чи тьма?"

Та все ж таки, щось із чого сам поет не здає собі справи, а чого здається слід шукати в неспокійній силі українського селянина, в тій силі, що йде від ґрунту, — те щось відноситься перемогу над зневірою та рятує його з обіймів ночі ("За сонцем").

Шукаючи того сонця, що могло би прояснити кромешну тьму зневіри, подлості, рабства, поет обачує, що його треба шукати там, де воли людини взяла свідомо свої руки керму своїх учинків у змагання до світлої мети. І це свідоме, ненакинене, а добровільне змагання він знаходить перший раз у тих, котрі викували ідеологію оружного чину, у У. С. С. і складає їм привіт в оповіданні: "Я йду за вами!..." Другий раз захоплює поета величний подвиг осені 1918 та літа 1919 рр., пориває з собою, доводить до того, що він почуває себе тільки частиною одного великого організму — армії, чуткого на всі великі, радісні та болючі, світлі й темні моменти її недовгого та багатого існування. Вона спливає в нього з поняттям батьківщини і з хвилиною її розвалу він почуває себе ізгоєм з рідної землі ("На вигнанні").

Як мистець форми, Мельник, сказав у збірці "По той бік греблі" багато своїх власних і гарних слів.

В образах його багато і кольориту і міткої музичної інструменталіції. Динаміка речень, будова образів, спосіб користування виразистими словами нагадують подекуди Стефаника, але очевидна оригінальність сюжетів, зачерпнутих безпосередно з життя, дає нам право уважати Мельника самостійним творцем. Діяльогі оповідань, а навіть монологів, пливають бистро, не зацукуючись. Мова багата, сочиста, підхоплена з живих уст Гуцула й Покутянина, перенижена багатством прекрасних порівнянь черпаних зі скарбниці народної творчости та з життя простолюдина.

Абстрактних, псевдофілософічних міркувань, які надають творам деяких наших молодих новелістів прикру закрутку публіцистики, — у Мельника майже нема, а ті, що є, вбрані в форму народних приказок і сентенцій та звичайно переказані діалектом, і тим тільки скріплюють вражіння безпосередности.

Є в цій збірці перлина, на котру годиться звернути особливу увагу: це лист Гафійки до чо-

ловіка на війні в оповіданні "За що?" В нашій літературі було вже багато воєнних листів. Та це здається перший, що зрезигнував з виправок поетичної ідеалізації і на тім не лише не стратив, а навпаки хто знає, чи не став справді першим.

"По той бік греблі" дає нам право домагатися від автора дбайливо розвивати та поглиблювати свій талан і хоронити його перед розмарнуванням та скривленням.

В. Бобинський.

Бібліографія.

Ярослав Гординський: ВЛАДИМІРЪ ТЕОФАНА ПРОКОПОВИЧА. (Відбитка з "Записок Н. Т. Ш. т. 130—131). Ст. 197. Львів 1922.

Зміст: Теофан Прокопович у часі написання "Владимира". Трагедокомедія "Владимиръ". Ідея "Владимира". Переведення ідеї драми. Генеза трагедокомедії "Владимиръ". Генеза трагедокомедії "Владимиръ". Особистість автора у "Владимирі". Вплив "Владимира" на літературу XVIII в. Текст "Владимира" (з хрещівського рукопису).

Михайло Тележинський: ЗБІРНИК ПІСЕНЬ І ЗАБАВ ДЛЯ ДІТЕЙ. Станіславів. Накладом У. М. В. "Ліра" 1922. ч. 15. Ст. 28. 8°.

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗБІРНИК ч. 1. Неперіодичний орган економічного життя України. Київ-Тарнів 1922. Видавництво С. У. Д. ч. 6. Ст. 155. 8°. Зміст: Феценко-Чопівський: Проблема палива на Україні. В. Садовський: Роль кооперації у відродженню народного господарства України. Б. Іваницький: Лісова господарка України. Лукашевич А. В.: Підстави для залізничної політики на Україні. Добриловський М.: Відбудова народного господарства України і закордонний капітал. Михайлів Л.: Україна і хлібний бюджет Європи.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ. Часопис українського Пласту. Рік I. ч. 5.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. VII. Р. ч. 5. Май 1922.

В. Андруєвський: ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВИХ ПАРТІЙ. (З доповіді читаної 16—17/XII. 1920 р. в українським військовим таборі в Райхенбергу). Бібліотека "Українського Слова" ч. 1. Берлін 1921. Ст. 24. мал. 8°.

В 60-ті РОКОВИНИ СМЕРТИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА. Зібрав і видав д-р З. Кузеля. Зміст: Богдан Лепкий: В сотні роковини уродин Т. Шевченка (вірш) — Йогож: В 50-ті роковини смерті (вірш) — Йогож: Нині (вірш) — Йогож: в 60-ті роковини смерті Тараса Шевченка, — Йогож: Благословенна най буде година (вірш), — Йогож: Свої (оповідання), К. Вишевич: Українська державність у творах Т. Шевченка, — І. Полтавещ-Остриця: Підемо за Ним, — Іван Петрушевський: Чари рідного краю, — д-р Василь Сімович: Нове народне видання "Кобзаря" Т. Шевченка (З передмови до читача), — Н. С.: Нове видання творів Шевченка. Бібліотека "Українського Слова" ч. 2. Берлін 1921. Ст. 30. мала 8°.

Бандурист: ЖАХ. Збірка оповідань. (Зміст: Жаж. — Новорічний візит, — Зустріч.) Бібліотека "Українського Слова" ч. 3. Берлін 1921. Ст. 32, мала 8°.

Пам'ятайте про пресовий фонд "Громадського Вісника"! — Жертви просять слати до Крайового Союзу Кредитового у Львові (Ринион ч. 10.) на біжучий рахунок "Громадського Вісника".

НОВИНКИ.

— П. Т. Зайзичичи, які брали векселі позики в Товаристві взаємного кредиту „Дністер“ в осени 1919 р. на закупню бульби, зволіють найпізніше до 15. червня 1922 погасити свої векслі, в противнім разі по тім речинці будуть всі невикуплені векслі заскаржені. — Звертаєся увагу, що за ті позики ручили всі солідарно. Окремих упіймунів не висилає. Гроші належить вплачувати до каси „Дністра“ у Львові вул. Руська 20. в урядових годинах від 9—2. 1—3

— Кононіата. Вчорашнє число (77) „Гром. Вістника“ з дня 27. мая сконфіскувала львівська прокуратура за 4 уступи в статті „Українська справа на генуєнській конференції“ та за два уступи в статті „Про Товариства Ліги Націй“. (35).

— Пригода мін. Скірмунта у Відні. „Найс Вінер Журналь“ з дня 24. мая подає: „Вчора пополудні за атакували Українці (підчеркнення „Журналю“) перебуваючого тепер у Відні польського міністра загр. справ Скірмунта в готелі Імперіаль, до якого польський посол граф Лясочки запросив віденську пресу. Коли міністер о 6 годині пів до 6 переходив коритарем, прямуючи до салі прийняти, напало на нього трьох молодих людей й обкидаючи його яйцями, кликали: „Розбийник, тиран!“ Яйця поцілилися Скірмунта в голову й розлилися по його обличчі й по одягу. Підчас коли готелева прислуга й поліційні агенти, які повинні службу в вестибулі, зловили напасників, мін. Скірмунт вернувся до своїх апартаментів, перебрався й явився в кілька хвилин перед збором журналістів, виголошуючи своє привітання. В його словах чулося ще певне зворушення, яке одначе підчас промови уступило. Напад не мав для міністра ніяких тяжких наслідків, лише на лівій скрині вибігла маленька гуля. В пів години пізніше явилися в готелі канцлер Шобер і мін. Гоннет й висловили з імені правительства свій жалю. Всі три учасники замаху є: український сотник (Rietmeister) Михайло Федитник, 36 літ, український поручник Омелян Тарнавський, 24 літ, та український чотар Петро Тереш, 23 літ. Вони подали, що належать до петлюрівської армії. Довший час перебувають вони у Відні, але про їх заняття ніщо не знати. Поліція придержить їх аж до виїзду Скірмунта в арешті й передасть їх судови за ушкодження тіла й зловне ушкодження річей. В найближчому часі відставиться їх поза границі Австрії“. — В другій статті описує „Журналь“ той сам інцидент з деякими подробицями. По замаху старшини далися арештувати і заявили оточуючий їх цікавій публіці: „Ми не робимо ніякого атентату. Ми тільки задемонстрували, щоби звернути увагу світа на події в Сх. Галичині. Там гинуть тисячі Українців по в'язницях й голодують. Це неправда, що бараболя, яку Польща обіцяє доставити Австрії, піде з Польщі; вона піде зі Сх. Галичини, видерта з голодних уст українським дітям. Тут, у Відні, де Поляки виступають, як культурна нація, було найбільш пригоже місце, вказати цю демонстрацією на відносини у Сх. Галичині“.

— В органі „Оброни Народовей“, „Хлопський Правді“, як нам подають, працюють оба Твердохліби і д-р Д. Лукіянович. Заангажовано їх після виходу першого числа. В другім числі, яке має вийти в суботу 27. V. поміщена лайка на „Гром. Вістник“ п. з. „Під розвагу і осуд селянства“, в якій згадані підприємці атакують українську інтелігенцію. П. Лукіянович довгий час стравляв сидіти на двох стільцях. Вкінці рішився присісти вповні на твердохлібський. За це удостоївся перенесення до Львова і легкого заробітку в органі „Оброни народовей“.

— За „Громадський Вістник“. В рестаурації Василя Зиблікевича в Болехові знайшла поліція одно число „Громадського Вістника“ перед конфіскацією. Його арештовано й загрожено інтернованням, коли не подасть, звідки одержав газету.

— Виїзд місії „Українського Червоного Хреста“ на Україну. Цими днями виїждить місія „Українського Червоного Хреста“ на Україну. Для тих, що потребували би переписуватися з місією, подаємо її адресу на Україні: 1) Головна Управа „Українського Червоного Хреста“, Театральна площа 7, Харків і 2) Київська Обласна Філія „Українського Червоного Хреста“, Велика Підвальна 29, Київ. Переписуватися з місією можна також через Посольство У. С. Р. Р. у Варшаві, готель Вікторія, вул. Ясна 26, звідки щотижня їдуть на Україну спеціальні кур'єри.

— „Бандурист“ голодом на Вел. Україні. Академічний хор „Бандурист“ дає в половині червня великий програмний концерт, з якого весь дохід призначений на допомогу для голодуючих братів на Вел. Україні. Перші проби до цього концерту відбудуться в понеділок і середу (29. і 31.) точно о год. 8. веч. в малій салі Муз. Тов. ім. М. Лисенка (вул. Шашкевича 5), на які запрошується усіх членів Т-ва. В тих днях буде прийматися також нових членів. — За Виділ: Осип Калш — голова, Федір Мучий — секретар.

— Для школярів молоді дає театр в неділю, 28. мая попол. народню оперету Гр. Квітки Основ'яненка „Сватання на Гончарівці“. Вечером вистава романтичної оперети Ф. Легара „Циганська любов“.

— Польський комісар Ставропілі в „уржендованю“. 1) Установлений польськими властями комісар вніс до львівської Дирекції поліції жалобу на сеніора д-ра Стефана Федака з причини, що д-р Стефан Федак ще й досі виступає як сеніор Ставропілі та ще й в додатку держить у себе печатку тойж Ставропілі — і поставив в тіжже жалобі внесок на відбрання д-рови Стефанови Федакови урядової Ставропіліської печатки і примірне його покарання. Знаємо, що п. польський комісар є юристом (є він судовим радником) і дивно, як міг він забути о тім, що неправосильні рішення не підлягають виконанню. А що рішення про передавання Ставропілі польському комісареві ще й досі неправосильне, про те п. комісар прекрасно знає, бо від повишого рішення був Сеніором і членами Ставропілі внесений в приписанім речинці рекурс до вищих інстанцій і цей рекурс ще й нині неполаджений. Очевидно, жалоба була написана в „уржендовим ензику“, але на бланкеті з фірмою мовою русскою. Букви тої фірми чорні, але мали закраску червону, не знати, чи при друкуванні червона краска їх захопила, чи може зі стиду так почервоніли. (Примітка складача: Добре сталося, що печатку Ставропілі сховано, бо вона є українська, а польський комісар Ставропілі на вид української печатки попав би в скаженину, котра під теперішню пору у Львові шириться прямо в застрашувачий спосіб). 2) В домі Ставропіліського Інституту має свою домівку У. Г. К. Вправді діяльність того Комітету наразі завішена, але до ведення найкращіших чинностей установив Суд куратором д-ра Шухевича. П. Тищак (б. Третяк) доносить до магістрату, що Комітет не фунгує і не потребує льокалю та магістрат очевидно іде на зустріч бажанням п. комісаржа, рекувірує льокаль і буде викидати акти і улаждження на вулицю. Радуйся, пане комісаржу!

— Повонення з Тисьмениці. У відповідь на новинку у „Гром. Вістнику“ ч. 63 з 10. ц. м. під заголовком „Як це пояснять Україні Тисьмениці?“ подаємо: Дописувач „Слова польско-ого“ подав справді правдивий факт, що „ruska muzyka“ взя-

ла участь у польським обході 3. мая, та не додав, серед яких обставин це сталося. Є у нас місцеві „домородні“ музики, одинокі в місті, що грають на дутих інструментах і які мають на це концесію. В дні обходу вівзала їх місцева громадська зверхність, щоби йшли грати під загрозою утрати концесії. Щодо салі „Укр. Нар. Дому“ — то вона яко одинока в місті, є все до винайму на всякі забави, вистави, живіські весілля і т. и. З браку іншого льокалю і в тім випадку мусілось її віднаймати. А це вже зрозуміле. — Український Народний Дім в Тисьмениці (печатка). — П. Роздольський, О. Сендешкий.

— Вечір українських національних танців. Артист-балетмайстер Василь Авраменко, котрий у вівторок дня 30. ц. м. уладжує вечір українських національних танців, має вже добре заслужену славу в культивуванні цієї прикмети нашої занедбаной народної штуки. Львівська громада мала вже нагоду подивлятися танечний артизм п. Авраменка на вечері „Союза Українок“. Та там відслюнив він тільки рубець свого куншту. Тепер в програмі вечора артист, який — маючи запрошення виступати на чужинецьких сценах, знехтував ними задля рідної країни, виявиться нам у всій своїй багатій різнородности. Думаємо, що наша публіка, котра так дорожить всіми проявами національного життя, не відмовить собі насолоди подивлятися артиста Авраменка у вівторок дня 30. ц. м. та виповнить по береги салю Лисенка.

— З вівторка. В неділю дня 28. ц. м. розіграє І. дружина „України“ третій з ряду мячеві змагання в тім сезоні, а саме з робітничим спортивним клубом „Лябор“ з Перемишля. Початок о год. 5. п. п.

Тиждень української дитини у Львові і львівській повіті.

В часі від 21. до 28. мая 1922 р. включно уладжуємо „тиждень української дитини“.

Як минулого року, так і цього робили ми заходи о зівзволненні на публічну збірку. Власти не дали сего року позволення, супроти чого публічної збірки не можемо уладати. Розуміється, що приватні жертви, збірки по церквах є законом дозволені.

Не сумніваємося, що українське громадянство зложить свою жертву, а загальною участю в діточих виставах і фестині дасть доказ, що дорогим йому є клич „українській дитині“.

Жертви проситься посилати до тов. „Дністер“ у Львові, вул. Руська 20. на книжечку ч. 11.600.

Програма у Львові.

В суботу 27. мая 1922. о год. 4. попол. у великій салі „Народного Дому“ вул. Рутівського 22. концерт дітей з захоронку тов. „Українська Захоронка“.

Всюди вступ вільний. Добровільні жертви на „тиждень української дитини“ приймається з подякою.

Нехай сей тиждень перейде під кличем „Української дитини“.

Львівська філія українського краевого тов. охорони дітей і опіки над молодю у Львові.

Подяка.

Редакційна Колегія „Митуси“ почувається до милого обов'язку зложити вислови неложної подяки всім, хто своєю безкористовною працею причинився до улаждження „Мистецького Вечора Митуси“. Щира подяка належить Вп. ПП. М. Свірській та Голіцинській і Вп. П. М. Крушельницькому за участь у програмі вечора, Вп. П. С. Федорцевій та Вп. П. Петренкові за трудяжко підготовки і Вп. П. дир.

О. Загарову та И. Стадникови за прихильну поміч, яка уможливила виставу пєски.

Зокрема колєгія ширє дякує Шановному Поєтови Миколі Вороному за збагачення програми звуками своєї золотострунної арфи.

ЗА КОЛЕГІЮ:

В. Бобинський, Р. Купчинський, П. Ковжун.

ЖЕРТВИ

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках польських: Людвика Бордун Туря велика 1000 кличе: Евг. Дяконову Кропивник, Нат. Гошовську Фалиш, Катрю Ференцову Олексичі; Семко Баран Журавно 500, кличе: Мих. Чапанського суддю, Теодора Теліховського учителя Журавно; д-р Дмитро Юркевич Львів 5.000, кличе: Василя Дувала, Андрія Терпиляка, Михайла Мельника; Осип Зятік суддя Солотвина 500; о. Іван Олесницький Переволока 500; Стефан Григорців Косів 500, кличе: Івана Драга, на учит. Балинці, Миколу Арсенича Пістинь, Ромуальда Думіна рад. суду Коломия, Романа Кисілевського Косів; д-р Антін Горбачевський Чортків 3000, кличе: д-ра Остапа Юрчинського, Миколу Малицького дир. Нар. Дому, Антопину Яскулякову радникову і вл. реалн., всіх з Чорткова; о. Олександр Козенка Подемщина 200; Микола Ромах Чесники 200; о. Кароль Бардин Братківці 500, проф. Сильвестер Вітошинський Сокаль 500; о. Мирослав Ріпецький Ліски 1000, кличе: о. Івана Волосянского Сокаль, о. Мих. Гірняка Мости великі, о. Івана Волошинського Сушиця велика.

Рідна Школа.

В місяці марті с. р. надіслали переказами на „Рідну школу“ в м.п.: Ю. Максимак зб. 4000, Г. Кізь зб. 2000, В. Гарасим 100, Н. Е. К. Горюх-Косів 100, о. М. Березюк зб. 4250, о. І. Доніевич 500, М. Гінка 1000, о. Велосовська 500, В. Микула зб. 3100, М. Остерманівна 200, о. С. Яминський 300, Ю. Кукура 300, о. В. Андрухів місто повідомлень про вичання доньки з п. М. Юрків 2000, Л. Чомкевич 1000, А. Штень 500, гром. Ясеновець 2000, о. Т. Депутат зб. 5000, В. Борсук зб. 4150, Р. Найда 500, М. Луцький 200, М. Зубрей 200, Д. Слюзар 260, д-р П. Рондзяк 700, зб. зі Смодного, М. Дутковська зб. з вечірн. 4630, В. Івахів 480, о. Д. Телішук зб. 2000, О. Демкович 300, М. Матеньчук зб. 1000, М. Мочульський 1000, о. Дереш зб. 2000, чит. „Просвіти“ Харків 19.300, А. Филипович 1000, Шкрабут, Юрчинський, Білоскурський, Федів разом 1000, о. М. Фіголь 500. — В місяці квітні с. р.: о. С. Левіцький 260, П. Бялешкий 260, І. Плешкевич 500, кр. У. П. Т. Збараж 3100, І. Юшинин 800, П. Борисюк 1000 від М. Хлопецької, гром. Селиська 6565, чит. „Просвіти“ Дрогоїв 1000, о. Н. Осмоловський 500, І. Чиж 1000, В. Іванчина 400, М. Вітик 300, С. Юрчук 200.

На українську Університетську Молодь зібрав повітовий комітет збірок в повіті Мостиска — в громадах:

Ляшки гостинці. 187 кг. жита і 556 мп.; Баляновичі 219 кг. жита, 35 кг. пшениці і 330 мп.; Соколя 303 кг. жита і 350 мп.; Підгать 88 кг. жита; Чернева 306 кг. жита; Буховичі 70 кг. жита; Малинівська воля 113 кг. жита; Баличі 65 кг. жита; Мельнів 135 кг. жита; Годи-ні 200 кг. жита; Завада 40 кг. жита; Мостиска 6.510 мп.

Разом 1.726 кг. жита, 35 кг. пшениці і 7.736 мп. Крім сього одержано з П. К. З. Перемишль 6.220 мп. на організацію збірки.

Продано на місци 75 кг. жита за 6.375 мп., а 1.651 кг. жита і 35

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

вквітлюють від суботи дня 27. мая ц. р. велику потрясаючу драму в 5 діях п. з.

Трагедія артистки.

в головній ролі славна в'дєнська краса ДОРА НАЙЗЕР.

кг. пшениці передано П. К. З. в Перемішлі.

Видатки при збірці виносили 9,175 мп., а крім сього уділено підмоги арештованим в квоті 11.000 мп.; разом 20.175 мп.

Всім жертводавцям як і організаторам збірок, складає на сім місці подяку

Центральний Комітет Збірок.

Голодній Україні

зложили в Адміністрації: матурист Степан Куницький замість комерсу 3.000 мп., Федь Федорців 3.000, Софія Федорцева 2.000, Корнило Маргунин Львів 5.000, Михайлина Косач 1.000, Олександр Костик Львів 2000 мп.

Українські інваліди.

Жіночий кружок з вечерниць в Станиславові 20.700 мп., Р. Орленко і Н. Сиротинська 5000 мп., громада Сороки 7700 мп., громада Жидатятичі 1300 мп. (о. Рейтарський): громада Василів вел. 2 кг. 20 дк. солонини, 3.900 мп. а не читальня „Просвіти“ в Угнів як було попередньо подано, Лисинський в Космачі 2000 мп. XXI 1—1

НАДІСЛАНО.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Станіслава Тоболовського

Львів, СВ. АННИ 3 (Янівська 4) 1258 приймає від 9—1 і 3—6. 3—3

ОПОВІСТІ.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда“ у Львові, під артистичним провідом Олександра Загорова. Салю Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.

Субота, 27. мая: Прем'єра „ВІДЬМА“, романтична опера на 3 дії з прологом Е. Ярославенка, лібретто С. Черкасенка.

Неділя, 28. мая: попол. „СВАТАН-НЯ НА ГОНЧАРІВЦІ“, народна оперета на 3 дії Гр. Квітки-Основ'яненка, вечором „ЦИГАНСЬКА ЛЮБОВ“, романтична оперета на 3 дії Ф. Легара.

Білету продає раніше „Народна Торговля“, а в день вистави від год. 10 до 12 перед пол. і від год. 2 попол. каса театру.

Учительський Збір академічної гімназії у Львові зложив 16.000 мп. яко допомогу театральній дружині та кliche учительський збір учительського семінара у Львові. 1—1

З Дирекції прив. ніночої гімназії у П. Т. з правом прилюдности в Коломиї Вступні іспити до всіх клас зачнуться в дні 20. червня ц. р. Зголошення приймає Управа школи найпізніше до дня 19. червня. Вписи на шк. рік 1922/23 до всіх клас в днях 10. і 21. червня. 1483 1—5

Пригадується, що Загальні Збори Читальні тов. „Просвіта“ на Личківці відбулися дня 28 с. м. неділя в домі школи кв. Льва о год. 6. вечором. 1—1

Всіх членів Старапопільського Брацтва прошу на Торжественне Благословення відновленої каплиці в неділю дня 28. мая 1922 перед пб. дуднем. Д-р Федак, сеніор. 1—1

Дирекція української приватної гімназії з правом прилюдности в Рогатині подає до відома: Вступні іспити до I. кл. відбуються 28 і 29. червня 1922 о 8. год. рано. Зголоситися до іспиту треба 26 і 27 червня 1922. Принести треба метрику і послідне свідоцтво шкільне. Вступні іспити до клас вищих кл. III. IV. V. і VI. відбуються 29 і 30 червня 1922. Зголошення приймає Дирекція до 28. червня. Вписи до всіх клас відбуються 28, 29 і 30 червня 1922. 1485 1—2

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знав би що сталося з Корнилом Чирковським, котрий служив при У. Г. А. зволить ласкаво повідомити о. І. Чирковського в Корсові пошта Ленінв к. Бродів. Наддніпрянські часовисі просяться о передрук. 1438 4—4

Дрібні оголошення.

УРЯДОВЕЦЬ одної із бувших місій, літ 30, перебуваючий на еміграції у Франції, маючий 500 франків щомісячного доходу, бажає в ділі матримоніальній познайомитися з панною не старшою 26—28 літ, мріючи за мирним, самим собі задовільним життям, а в обставинах підходящоюся серйозно розсудним, поступовим і рішучим на есентуально пізнішу еміграцію до Франції. — Листи зі світлим проху слати на адресу: Demetrius Loutchyn, à Merlebach (Moselle France 40 a, rue des Frères. 1486 1—1

ПРОПАВ хлопець ІВАН ДМИТРУК, літ 11, чорнобровий, ясне волосся, умово слабо розвинений, мало говорить. 23. IV. ц. р. пішов до Любомишів і не вернув. Бачили його в напрямі Снятина. Хто знав би що про нього проху повідомити Ану Дмитрук в Кілівці п. Заболотів. 1482 1—2

ПРИЙМУ на липень і серпень з удержанням літників. Околиця дуже здорова, між Криницею а Шашкевичами. Зголошення слати до Редакції „Гром. Вісника“ під „Чудові гори“. 1481 1—1

РЕАЛЬНІСТЬ 5 м. без будинків коло Львова і 12 м. з будинками, садком і лском — Американцем зараз продасть Зиновій Сушко, Львів, Копцова ч. 14. 1442 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Друки і печатки вироблює гарно і дешево друкарня і фабрика печат. І. ФРІДМАН у Львові, — вул. Синистуся ч. 4. — XXIII 3—8

МАШИНИ РІЛЬНИЧІ

по цінах фабричних — безпосередно з фабрик доставляе

„УСТРІЙ“

14646

Бюро: Львів, вул. Личківська ч. 64, I.

1—1

плуги, січкарні, нерати, культиватори, борони, половники, сівники, жниварки і т. д. — — — — —

— Товариство промислово будівельне —
— Спілка з обмеженою порукою —

Герб України „ТРИЗУБ“.

різба, (український орнамент), мистецька річ, розмір 28×22 см. ціна 3000 Мп. з пересилкою 3050 Мп. — Поручається українські, різьблені вишивковим взором рами з портретами Шевченка і Френка, великі по 4000 Мп. менші по 1400 Мп. — Колеровану картину „Гість із Запорожжя“ 1400 Мп. Українські образи релігійні в різьблених рамах, пара велика 8500 Мп. менша 700 Мп., а також самі рами різьблені, всякої величини, замовлення і готівку (задатки) слати на адресу:

ІВАН ПАВЛИК, Львів, РИНОК 10. II. 1477 („Просвіта“.) 2—7

Важне: річи, які би не подобалися, приймаю назад, а готівку звертаю.

Позір Коломийщина!

РОВІТНЯ АРТ. КАМЕНЯРСЬКА

Н. ЖУПАНОВСЬКОГО

в КОЛОМИЙ, вул. Торгов. дерева 17 (біля шпиталю)

поручає великий вибір хрестів, фігур і т. п. з різного каміння. Приймає замовлення 1472 на всяку каменярську працю. 2-2

БЮРО ПОСЕРЕДНИЦТВА ПРАЦІ

товариства агроном.-технічного „Праця“

у Львові при вул. Осолінських 8, II. п.

поручає робітників як фізичних так і умовних професій.

радові години від 10—1 перед полуднем і від 3—5 по полудні. 1412

УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ОБУВИ

КАРЛА ГЛОВИ

Львів при вул. Потєцького ч. 8.

виконує всякого рода обуву після найновіших фасонів солідно і по 1487 приступних цінах. 1—1

5.000 Мп.!

на будову дому „Рідна Школа“ в Станиславові зложили дальше по 5000 мп. і кличуть:

М. Столякова Ольга кличе: 1) Ольгу Дмитрівну уч. в Салогозі, 2) Марію Абрисовську уч. в Крилові, Семигінівський Стіван кличе: 1) Петра Курчабу в Острові, 2) Осипа Сидорчука в Ходорові, д-р Саноцький Іван кличе: 1) д-ра Валеріяна Банаха в Надвірній, Раченко Олександр кличе: Ольгу Курпінську в Пелієві, 2) Ольгу Шашкевичівну уч. в Велдіж. Вітковицька Іванна кличе: 1) о. Івана Тимкова в Рахнів, 2) Михайла Чорпиту в Калущі, о. Стефанчук Іван кличе: 1) о. О. Русина пароха в Коломиї, 2) о. К. Стрипського, пароха в Колодівці, о. Фі. Голь Михайло кличе: 1) о. Онуфрія Гаповського в Зарв'иці, 2) о. Василя Яремака в Ішкови, 3) о. Гната Величка в Озерянах, д-р Іван Калин кличе: 1) о. крил. Волод. Громницького в Тернополі, 2) д-ра Олекс. Грабовського в Тернополі, Гладчук Осип кличе: 1) Йосифа Пашкевича в Чорткові, 2) Льва Курилу в Скалі, Гаврилі в Микола кличе: 1) Кніжашка, реставратора в Ходорові, 2) Юрка Ясінського в Кмі-місті. 3) Івана Шмідта реставратора, в Станиславові, о. Мнидюк Микола кличе: 1) о. Льва Воробкевича в Білобожниці, 2) о. Кушиського, пароха в Турці, о. Барановський В. кличе: 1) о. дек. Зарицького Людоміра в Войнилові, 2) о. Чорнегу в Студіні, Яремич Іван кличе: 1) А. Александровича Івана в Бількові, 2) Мартиця Теодора у Львові, Кульчицька М. кличе: 1) Зофію Гаванську в Тисмениці, 2) Галю Мартинівну в Пшеничниках.

Увага. Отсим подаємо до відома Українському Громадянству, що у Львові при вул. Городецькій 64, (проти костела св. Єлисавети) у шевській майстерні, працюють найкращі фахові сили емігрантів з України з першорядних київських шевських закладів. Майстерня виконує добіру чоловічу, жіночу і дитячу обуву, звичайну і люксову а також відновлює і направляє стару. Замовлення виконуються скоро, солідно і дешево.

Вхід з Городецької 64 в подвір'я. 1427 3—3

ПОЗІР!

Властители млинів і тартаків!

Всілякі урядження млинські а то:

Каміння оригінальне патенту „Гелера“, з французького креміння, шмірглеві, — вальці, каспри, голєндри, газу швайцарську і т. п.

Ремшайдовські пилі гатрові і циркулярні, лярні, оригінальної марки „Штайнбок“, шмірглевки.

Пилі віденські шкіряні у всяких розмірах, — — — — —

Олівія циліндрова і машинова

поручає ЛЕВ ПЕШ бюро технічно-торг. в СТАНИСЛАВОВІ, 1340 вул. Петра Саєрги ч. 43. 6—12

::: САЛЬОН МОД :::

О. БЕРЕЖНИЦЬКА

Львів, вул. ПЕКАРСЬКА 47,

поручає готові капелюхи в найновіших фасонах. Приймає всякого рода переробки. Замовлення з провінції виконують точкою 1182 і в якнайкоротшім часі. 4—4

Кооператива „Збруч“

в підволочиснах

потребує СКЛЕПАРА.

Першенство мають вкладчики з готівкою від 200.000 мп. Оферти до 28. мая ц. р. 1480 1—1 ДИРЕКЦІЯ.

Звичайні Загальні Збори

членів стоваришення

„Народня Гостиниця“

у Львові

відбудуться в четвер, дня 15. червня ц. р. о год. 4. по пол. в салі побіч реставрації в Народній Гостиниці вул. Косцюшка ч. 1 а I. пов.

Денний порядок:

- 1) Відкриття Зборів.
- 2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
- 3) Звіт Дирекції з діяльності стоваришення за адм. рік 1921.
- 4) Звіт краєв. ревізійного Союзу з переведеної ревізії.
- 5) Звіт і внесення Контрольної Комісії.
- 6) Вибір 2 членів Надзірної Ради.
- 7) Вибір 3 членів Контрольної Комісії.
- 8) Внесення і запити членів.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:

Роман Сосновський
голова.

1116 Іларій Чапельський. 1—1

З друкарні Спілки „Діло“.



ДЗВОНИ з найлучшого металю о чистім, звіннім голосі по найдешевшій ціні та з 25-літньою гарантією

можна купити або замовити в Першій українсько-американській лярні і складі дзвонів

Н. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО
ТЕРНОПІЛЬ, Тарнавського ч. 64.

Видає і за редакцію відповідає Олександр Кузьма.